ZÁMER ČINNOSTI

vypracovaný v zmysle zákona NR SR č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné

prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v platnom znení

Gazdovský dvor Turčianske Kľačany

Poľnohospodárske družstvo Kľačianska Magura

č. 271, 038 61 Turčianske Kľačany

Porážacie miesto pre ovce

Kraj : Žilinský
Okres : Martin
Kataster : Turčianske Kľačany
Druh činnosti : 12. Potravinársky priemysel
položka 2 Bitúnky a mäsokombináty, hydinárske závody

apríl 2016

Obsah

I. Základné údaje o navrhovateľovi str.č.3

II. Základné údaje o navrhovanej činnosti str.č.3

III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia str.č.7

IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie str.č.13

V. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu (vrátane porovnania s nulovým variantom) str.č.26

VI. Mapová a iná obrazová dokumentácia str.č.29

VII. Doplňujúce informácie k zámeru a zoznam príloh str.č.29

VIII. Miesto a dátum vypracovania zámeru: str.č.30

IX. Potvrdenie správnosti údajov str.č.30

X. Prílohová časť str.č.31

I. Základné údaje o navrhovateľovi

1. **Názov :** Poľnohospodárske družstvo Kľačianska Magura
č. 271; 038 61 Turčianske Kľačany
Telefón: 043/430 85 21

2. **Identifikačné číslo:** 36407291

3. **Sídlo:** č. 271; 038 61 Turčianske Kľačany

4. **Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa:** Ing. Pavel Vagaeštok, predseda; Telefón: 043/430 85 21

5. **Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie:**

vyhotoviteľ zámeru :Lalima, s.r.o., Ing. Martina Lalíková, Hliník nad Váhom č. 71, 014 01 Bytča, mobil: +421 908 547 735.

Ekonóm: Andrej Vagaský mobil: +421 915 867 509

II. Základné údaje o navrhovanej činnosti

1. **Názov:** Zriadenie bitúnku- porážacieho miesta pre ovce.

2. **Účel:** V časti objektu sa bude nachádzať bitúnok (porážkareň),

3. **Užívateľ:** Poľnohospodárske družstvo Kľačianska Magura

4. **Charakter navrhovanej činnosti**:

Zariadenie bitúnku – porážacieho miesta ako rozšírenie doterajšej činnosti spočívajúcej v chovaní oviec.

5. **Umiestnenie navrhovanej činnosti:**

Žilinský kraj, okres Martin, obec Turčianske Kľačany, par. č. CKN 1713/1 ako prístavba dojárne.

6. **Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti** :

príloha č.1 (mierka 1: 5 000).

7. **Termín začatia a skončenia výstavby navrhovanej činnosti**:

01.06.2016 – 30.12.2016

8. **Stručný opis technického a technologického riešenia:**

Hlavným zámerom navrhovateľa je zriadiť spracovateľské miesto – bitúnok, kde budú porážané ovce z vlastného chovu. Bitúnok s rozrábkou je riešený ako prístavba dojárne. Prestavba je umiestnená v katastrálnom území obce Turčianske Kľačany na parcele č. KN -C 1713/1. Bitúnok bude jednopodlažný s únikovou cestou priamo na voľné priestranstvo.

VÝROBNÝ PROGRAM

Porážka jatočných zvierat (hovädzieho dobytka a oviec) z vlastného uzavretého chovu je v súlade s úpravami požiadaviek na konštrukciu, usporiadanie a vybavenie potravinárskej prevádzkarne s malým objemom výroby (ďalej len „štrukturálne požiadavky“) ustanovených v § 4 NV SR č. 359/2011 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na niektoré potravinárske prevádzkarne a na malé množstvá.

Zásobovanie prevádzky bude prebiehať cez navrhovanú vonkajšiu ohradu - koterec príjmu, mäso ako aj biologický odpad budú uskladňované v samostatných chladiacich boxoch. Technológia porážky. V omračovacom boxe, ktorý nadväzuje na koterec príjmu zvierat pred porážkou, sa kus omráči omračovacím prístrojom, po otvorení dverí boxu sa kus vyvalí mimo priestor boxu. Tu sa za zadnú nohu pomocou retiazky uviaže na kladku pojazdného kladkostroja, zdvihne sa do vykrvovacej výšky a presunie nad vykrvovací vozík,

kde sa vykrví. Odsunie sa a zvesí na pripravený pojazdný opracovací vozík. Na opracovacom vozíku sa prevedie postupné opracovanie. Oddelí sa hlava a vykolí sa. Potom sa kus rozpolí, následne prejde veterinárnou prehliadkou. Polovičky sa presunú do nadväzujúcej odvešovne na vychladnutie. Po vychladení sa presunú do chladiarne mäsa - chladiaceho boxu. Odvetranie priestorov porážky a udržiavanie konštantnej teploty bude riešené núteným vetraním.

Hlavnou činnosťou prevádzky je porážka jatočných zvierat z vlastného chov (ovce, jahence) a rozrábka mäsa s projektovanou kapacitou:

- kapacita porážkarne - bitúnku - 20-25 jatočných jednotiek / týždeň

V súlade s úpravami požiadaviek na konštrukciu, usporiadanie a vybavenie potravinárskej prevádzkarne s malým objemom výroby (ďalej len "štrukturálne požiadavky") ustanovených v § 4 NV SR č. 35912011 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na niektoré potravinárske prevádzkarne a na malé množstvá, bude prevádzka posudzovanej činnosti porážky a rozrábky mäsa pozostávať:

Klietka zvierat - vonkajšia ohrada pre krátkodobé ustajnenie zvierat na dobu nevyhnutnú pre zabezpečenie potrebných manipulačných úkonov nasledujúcej porážky (prevádzka porážkame sa nachádza v areáli farmy chovu zvierat t.j. zviera je pri vedené na porážku priamo z chovného miesta). Klietka zvierat priamo nadväzuje na vstup do priestoru porážkarne.

Porážkareň - miestnosť vybavená požadovaným technologickým zariadením, prístrojmi a náčiním, v ktorej je vykonávané zabíjanie a jatočné opracovanie zvierat. Jednotlivé technologické postupy budú vykonávané krok za krokom tak, aby nedošlo k porušeniu bezpečnosti získavaného produktu kontamináciou t.j. každá technologická operácia bude vykonaná vždy v inom čase a medzi jednotlivými úkonmi sa zabezpečí výkon opatrení na zabránenie kontaminácie mäsa (vyčistenie pracovného miesta, čistenie a sterilizácia pomôcok a náradia).

Rozrábkareň mäsa - priestor na delenie mäsa (kuchynská úprava). Mäso sa delí na menšie celky, pričom sa odstránia nepožívateľné časti, upraví sa podľa veľkosti a tvaru.

Chladiaci box - chladená miestnosť na skladovanie mäsa nad bodom mrazu. Týmto sa zabráni rozmnoženiu mikroorganizmov a zabezpečí bezproblémový priebeh zrenia mäsa. Teplota vzduchu v chladiarni je od -1°C do + 3°C, relatívna vlhkosť 80-90 %. Čas uskladnenia v chladiarni závisí od spôsobu skladovania, od hodnoty pH mäsa, od kapacity chladiarne a od priebehu procesov zrenia. Priemerný čas skladovania mäsa v chladiarni je 1 týždeň. V zmysle § 2 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 359/2011 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na niektoré potravinárske prevádzkárne a na malé množstvá, v ktorom sú implementované osobitné hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, prevádzkovateľ bitúnku (porážkarne), ktorý patrí medzi potravinárske prevádzky s malým objemom výroby, vopred oznámi príslušnej veterinárnej a potravinovej správe čas zabíjania a počet a pôvod zvierat tak,aby jej umožnil vykonať prehliadku ante mortem na farme alebo bitúnku. Účelom prehliadky ante mortem je určiť, či nie sú žiadne príznaky svedčiace o akomkoľvek stave, ktorý by mohol nepriaznivo ovplyvniť

zdravie ľudí alebo zvierat a rozhodnúť o tom, či zviera môže byť zabité na spotrebu ľuďmi a určiť, či nie sú žiadne príznaky svedčiace o tom, že bola narušená pohoda zvieraťa. Zodpovednosť za prehliadku ante mortem na bitúnku spočíva na úradnom veterinárnom lekárovi (ÚV L) = veterinárnom inšpektorovi (VI) príslušnej regionálnej veterinárnej a potravinovej správy, ktorá ju vykonáva. Výstupom navrhovanej činnosti bude upravené chladené mäso hospodárskych zvierat. Mäso bude predávané formou predaja z dvora, v predajni v areáli hospodárskeho dvora PD Kľačianska Magura. Odvádzanie vzduchu v prevádzke porážky je riešené nútenou ventiláciou ventilátorom umiestneným v stene prevádzky a prirodzene oknami. Emisie znečisťujúcich látok sú považované za emisie odvádzané z pracovného prostredia. Posudzovaná prevádzka je podľa vyhlášky MŽP SR č. 356/2010 Z. z. kategorizovaná ako malý zdroj znečisťovania ovzdušia: - bitúnky a ostatné porážkame s projektovanou kapacitou živej hmotnosti ostatných zvierat menšou ako 200 t/rok. Množstvo vypúšťaných emisií bude zanedbateľné a vzhl'adom na umiestnenie prevádzky (okrajová časť obce) nebudú obyvatelia obce Turčianske Kľačany obťažovaní zápachom. Správna lokalizácia prevádzky dáva dobré podmienky na rozptyl emisií a zachovanie súčasnej priaznivej kvality ovzdušia v danej lokalite. Emisie z odpadu z prevádzky budú minimalizované tak, že odpady, ktoré môžu byť zdrojom zápachu, budú zhromažďované v chladiacom uzatvorenom boxe a budú pravidelne odvážané zmluvným partnerom na zneškodnenie v kafilérii, čím sa zabráni ich rozkladnému procesu živočíšneho tkaniva. Vo výrobných priestoroch bude po mechanickej očiste a oplachu vykonaná pravidelná dezinfekcia priestorov.

Odkanalizovanie je riešené kanalizačnou prípojkou do novovybudovanej žumpy, zhotovenej tak, aby bola zabezpečená jej nepriepustnosť a odolnosť pre akumuláciu

Kompletný projekt je prílohou tohto dokumentu.

9. **Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite**:

Zámerom navrhovateľa je zriadiť spracovateľské miesto – bitúnok s rozrábkou, kde budú porážané jahňatá a ovce z vlastného chovu a na trh bude privádzaný produkt s pridanou hodnotou teda mäso na priami predaj a do obchodných reťazcov.

Hlavnou ambíciou spoločnosti je činnosť zameraná na koordináciu odbytu na trhu. Navrhovaná činnosť umožní spoločnosti priniesť na trh produkt s pridanou hodnotou – mäso na priami predaj konečnému spotrebiteľovi .

10. **Celkové náklady:** 99 876,22€

11. **Dotknutá obec:** Turčianske Kľačany

12. **Dotknutý samosprávny kraj:** Žilinský samosprávny kraj

13. **Dotknuté orgány:** Obvodný úrad životného prostredia Martin

Obvodný úrad, odbor krízového riadenia Martin

Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru v Martine

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine

Regionálna veterinárna a potravinová správa Martin

14. **Povoľujúci orgán:** Stavebný úrad Obec Turčianske Kľačany

15. **Rezortný orgán:** Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

16. **Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov**:

Povolenie v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a rozhodnutie o schválení prevádzkarne pre produkty živočíšneho pôvodu vydané príslušnou regionálnou veterinárnou a potravinovou správou podľa § 41 zákona č.39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov

17. **Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice**:

Vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie nebudú presahovať štátne hranice

III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

1. **Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území:**

Danému územiu sa neposkytuje územná ochrana podľa § 13 až §16 zákona 543/2002 Z.z. a v zmysle § 12 zákona na danej lokalite (priestor Poľnohospodárskeho družstva platí prvý stupeň ochrany). Blízkosť chráneného územia však predurčuje opatrné riešenie výstavby. Približne 322 b-m od priestoru určeného na výstavbu bitúnka je okraj NP Malá Fatra.

2. **Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria:**

Obec Turčianske Kľačany leží v severnej časti Turca na pravom brehu rieky Váh, na úpätí južných svahov Malej Fatry – jej krivánskej časti. Výmera katastrálneho územia predstavuje 1125 ha. Najvyšším bodom je vrch Kľačianska Magura s 1357 m.n.m., najnižším miesto pri rieke Váh s 350 m.n.m. Stred obce leží v nadmorskej výške 500m. Obec má 942 obyvateľov (august 2012). Obec leží v ochrannom pásme Malofatranského národného parku, vrch Kľačianskej Magury je prírodná rezervácia o výmere 150 ha, ktorá zasahuje aj do katastra obcí Sučany a Lipovec. Prvá písomná zmienka pochádza z 19.júla 1374. Do roku 1946 sa obec volala Kľačany, až v roku 1946 im pribudlo rozlišovacie prímenie Turčianske. Z obce vedie jedna z turistických trás z Turca cez Kľačiansku Maguru na hrebeň Malej Fatry. Keďže obec leží v blízkosti Vrútok a Martina, obyvatelia týchto miest radi navštevujú kataster obce, kde trávia voľné chvíle turistikou, zberom húb a lesných plodov. Blízkosť vodných plôch dáva možnosť na dobrú rybačku.

Územie obce Turčianske Kľačany sa nachádza v miernom klimatickom pásme s pravidelným striedaním ročných období. Priemerná ročná teplota je 7-8 °C. Ročný úhrn zrážok je 700-800 mm. Tieto hodnoty však v posledných rokoch kolíšu, nakoľko je počasie prechádzajúce do rôznych mikroklimatických extrémov.

FLÓRA:

Národný park Malá Fatra sa vyznačuje veľkou lesnatosťou územia. Približne 70% rozlohy pokrývajú viac alebo menej zachovalé lesné spoločenstvá. Najviac rozšírenou drevinou je buk lesný, ďalej sú zastúpené najmä smrek, javor, jedľa, brest, hrab, jelša, vŕba, a vzácne sa vyskytujúci jedovatý tis. Dubové porasty tu majú v rámci Slovenska prirodzenú severnú hranicu rozšírenia. Dúbravy rastú predovšetkým na výslnných južných svahoch v oblasti Turčianskych Kľačian a Lipovca. Vlastným endemitom Malej Fatry je jarabina Margittaiho ***(Sorbus margittaiana)***.

Vyššie rastliny sú zastúpene viac ako 1100 druhmi. Takmer 170 z nich je ohrozených a zaradených do Červeného zoznamu ohrozených druhov rastlín.

Pri potulkách tunajšou prírodou môžete natrafiť na mnohé druhy orchideí. K nim patrí vstavačovec bazový*(Dactylorhiza sambucina)*, vstavačovec májový *(Dactylorhiza majalis)* ale aj vstavačovec Fuchsov *(Dactylorhiza fuchsii)*. Pravdepodobne najčastejšie sa vyskytujúcou orchideou je päťprstnica obyčajná *(Gymnadenia conopsea)*.

Najznámejšou orchideou, ktorá má zároveň aj najväčší kvet je črievičník papučkový *(Cypripedium calceolus)*. Zatiaľ čo skôr spomínané druhy rastú prevažne na lúkach, črievičníky sa zvyčajne vyskytujú v riedkych, presvetlených bučinách.

Hoci to znie neuveriteľne, v Malej Fatre rastú aj rastliny mäsožravé. Vzhľadom na svoj pomerne malý vzrast dokážu chytať iba hmyz. Z tunajších druhov možno spomenúť pomerne hojnú tučnicu obyčajnú *(Pinguicula vulgaris)* a tučnicu alpínsku *(Pinguicula alpina)*. Z rosičiek sa vyskytujú rosička okrúhlolistá *(Drosera rotundifolia)* a vzácne aj rosička anglická *(Drosera anglica)*.

FAUNA:

Malá Fatra je podobne ako na rastliny bohatá aj na výskyt živočíchov. Príčinou tohto javu je geografická poloha pohoria, ale aj ďalšie charakteristiky. K nim patrí predovšetkým geologická stavba, vertikálna členitosť, expozícia svahov a klíma.

V pohorí Krivánskej Fatry sa vyskytuje viac ako 3200 druhov živočíchov. Najpočetnejšou skupinou sú bezstavovce (3000), z ktorých mnohé patria k vzácnym až kriticky ohrozeným druhom. Veľa krát sa jedná o veľmi malé živočíchy, ktoré bežný návštevník pri potulkách prírodou zvyčajne prehliadne. Ich nenápadnosť spočíva tiež v spôsobe života a v prostredí, ktoré obývajú. K bežnejším druhom patria mnohé chrobáky a motýle.

Zo vzácnych druhov chrobákov treba spomenúť bystrušku potočnú *(Carabus variolosus)*, fuzača alpského *(Rosalia alpina)*, plocháča červeného *(Cucujus cinaberinus)* či roháča veľkého *(Lucanus cervus)*. Z motýľov je mimoriadne vzácny jasoň červenooký *(Parnassius apollo).*

Stavovce sú zastúpené 210 druhmi. Okrem bežných druhov raticovej zveri (jelenia, srnčia a diviačia) sa priamo v parku nachádza aj niekoľko kamzíkov. Pravdepodobne sa jedná o kamzíka alpského, čo je pre túto oblasť nepôvodný druh. Podobne aj v severnom predhorí sa začína pomerne bežne vyskytovať daniel škvrnitý. Zo šeliem sú zastúpené medveď hnedý, rys ostrovid, vlk dravý, vydra riečna, jazvec lesný, líška hrdzavá, kuna lesná, kuna skalná, tchor svetlý, lasica myšožravá a lasica hranostaj.

Z dravých vtákov sú najznámejšie orol skalný *(Aquila chrysaetos)*, orol krikľavý *(Aquila pomarina)* sokol sťahovavý *(Falco peregrinus)*, sokol lastovičiar *(Falco subbuteo)*, sokol myšiar *(Falco tinnunculus)* jastrab lesný *(Accipiter gentilis)* a jastrab krahulec *(Accipiter nisus)*. Sovy sú zastúpené 7 druhmi. K bežnejším patrí sova lesná *(Strix aluco)* a myšiarka ušatá *(Asio otus)*. Najväčšou sovou je výr skalný (Bubo bubo), najmenšou kuvičok vrabčí *(Glaucidium passerinum)*.

GEOMORFOLÓGIA:

Krasové formy. Územie Malej Fatry, ktoré budujú horniny druhohôr, možno z hľadiska krasových foriem rozdeliť na dve časti. Jednak je to územie budované vápencami a

dolomitmi obalovej a krížňanskej série a jednak oblasť budovaná dolomitmi a vápencami chočského príkrovu.

V porovnaní s reliéfom granodioritových častí kryštalického masívu Krivánskej Fatry je reliéf na kryštalických bridliciach Lúčanskej Fatry celkove hladší. Chrbty a stráne sú pretiahnutejšie, menej členité. Granodiority krivánskej časti pretínajú často zóny mylonitov. Na nich sa na chrbtoch vyvinuli sedlá (napríklad Príslop pod Kľačianskou Magurou) a na stráňach dolinové zárezy a úvaliny (v Hoskore, Sučianskej a Šútovskej dol.). Menej porušené granodiority vyčnievajú zo siete zníženín ako zaokrúhlené kopčeky, niekedy korunované skalkami alebo skupinami veľkých balvanov. Hojnejšie sutiny pozorujeme v okolí Starého hradu a odtiaľ cez Krivé až po Lipovec. Medzi ojedinelé a zaujímavé tvary reliéfu na podloží hornín kryštalinika patrí tiesňava Tesnô vymodelovaná v Šútovskej dol. na S od vodopádu.

HYDROLÓGIA:

V južnej časti katastra Turčianske Kľačany tečie rieka Váh a jej odvodňovací kanál.

3. **Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrnohistorické hodnoty územia:**

Obec Turčianske Kľačany, v roku 2016, má 916 obyvateľov. Rozloha obce je 1221 ha. Starosta obce od roku 2010 Ing. Miroslav Lamoš.

História:

Od prvopočiatku k prvej písomnej zmienke

Predstava kvalitného života pravdepodobne uchvátila aj prvých obyvateľov, ktorí sa už v 1. storočí pred Kristom na tomto území usídlili. Pamiatkou po ich činnosti je ešte i dnes identifikovateľné bývalé opevnené hradisko, ktoré sa nachádza v lokalite Hrádok a ktoré ľudia obývali približne dve storočia.

Slovania do Turca, teda aj do Turčianskych Kľačian, prichádzajú približne v 7. storočí po Kristovi a natrvalo sa tu usadzujú. Centrálnym hradiskom turčianskych Slovanov bol v tom čase Vyšehrad (na hranici južného Turca a severnej Hornej Nitry). V 10.-11. storočí sa začínajú venovať chovom koní, resp. kobýl pre veľmoža na Vyšehrade i na sučianskej Skale. Podľa tejto činnosti neskôr obec dostala aj názov odvodený od slovanského podstatného mena kläča čiže kobyla. Môžeme teda povedať, že obec je nepretržite obývaná tisíc rokov.

V 13. storočí bol chov koní a osobitne kobýl v Kľačanoch značne rozvinutý a špecializovaný. Okrem Kľačian sa kone pravdepodobne chovali aj v Konskom. Kone sa chovali prioritne na vojnové potreby krajiny, na doručovanie súrnych správ a posolstiev, ale aj ako

hlavný dopravný prostriedok. Obyvateľstvo bolo pôvodne pohanské, kresťanstvo prijalo niekedy v 10. – 12. storočí a od 12. storočia cirkevne patrilo do Sučian.

Obec nikdy nebola samostatnou, pravdepodobne do roku 1337 patrila k Sučianskemu hradu. Majiteľmi tohto hradu bolo mnoho veľmožov či uhorských panovníkov, za ktorých spomenieme aspoň Matúša Čáka Trenčianskeho (1311 – 1313) či Magistra Donča, ktorý bol zvolenských županom (Turiec patril do Zvolenského komitátu, komitát je organizačná jednotka za účelom správy kráľovského majetku) a ktorý dal postaviť Sklabinský hrad, pod ktorého správu dal medzi rokmi 1339 až 1403 preradiť aj vtedajšie Kľačany. Z tejto doby, konkrétne z 19. júla 1374, pochádza aj prvá písomná zmienka nielen o obci, ale aj napr. o susednej obci Lipovec. Ide o list uhorského kráľa Ľudovíta I. svojim šľachticom z Košút (zaniknutej dediny pri Martine, dnes jedného zo sídlisk Martina), že nevyplatili dohodnutú finančnú čiastku žilinskému mešťanovi Vilusovi, za ktorú im predal dedičné richtárstvo (aj) v Kľačanoch.

Kultúra

V obci Turčianske Kľačany je v budove obecného úradu kultúrny dom, ktorý občania využívajú na rôzne kultúrne a spoločenské akcie ako kary, svadby, rodinné oslavy a schôdze.
O kultúrno-spoločenské aktivity sa stará obecný úrad. Pravidelne sa poriadajú mikulášske stretnutia, oslavy MDD, posedenia s dôchodcami. V obci sa nachádza spevácky súbor Briezka.

Kultúrne pamiatky

V chotári obce je významnou historickou stavbou architektonická dominanta kostolík so zvonicou z 18. Storočia. Pred obecným úradom je pamätník, ktorý obec venovala obetiam protifašistického odboja. Východne od intravilánu obce sa na kopci Hrádok nachádzalo opevnené púchovské sídlisko, následne opätovne vystavané a obývané aj v 10. – 12. storočí. V obci T. Kľačany nie sú evidované žiadne národné kultúrne pamiatky.

4. **Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia:**

Pôdny fond tvorí jednu zo základných zložiek životného prostredia a jeho prírodných zdrojov potrebných na zabezpečenie výživy obyvateľstva, ale je aj výrobným prostriedkom pri poľnohospodárskej výrobe. Plní funkciu produkčnú, ekologickú a environmentálnu. Aby pôdny fond mohol v plnej miere plniť tieto funkcie čo najoptimálnejšie, musia byť navrhnuté technicko-organizačné opatrenia, ktoré priaznivo ovplyvnia produkčný potenciál pôd a ekologickú stabilitu územia.

Poľnohospodársky pôdny fond (PPF) v súčasnosti v mimo urbanizovaných plôch tvoria dve základné kategórie, a to: orná pôda a trvalo trávnaté porasty kosných lúk a pasienkov. Tieto dve kategórie zostávajú najviac zastúpené pre poľnohospodárske využívanie aj do budúcnosti. Poľnohospodárska pôda je v celom chotári zatrávnená a obhospodaruje ju jeden súkromný podnikateľ, ktorý na nej pasie ovce a tým je Poľnohospodárske družstvo Kľačianska Magura.

Územie obce je bez výrazných znečisťovateľov povrchových vôd.
K devastácii životného prostredia prispievajú aj samotní občania, ktorí sa podieľajú podstatnou mierou na vzhľade a estetike obce.

Hospodársky pokrok často so sebou prináša degradáciu životného prostredia a stále väčšiu mieru znečisťovania. Z ekonomického hľadiska je nevyhnutné zachovať aspoň takú kvalitu životného prostredia, ktorá zabezpečí trvalo udržateľný sociálno – ekonomický rozvoj. Preto treba sledovať i malé prevádzky na území obce, ako sa správajú k životnému prostrediu vo svojom bezprostrednom okolí. Pre ochranu životného prostredia a ekológiu je nutné neprestajne šíriť osvetu medzi občanmi, informovať ich o životnom prostredí a naučiť ich, aby sa správali ekologicky. V tomto smere má obecná komunita voči životnému prostrediu veľké podlžnosti.

Likvidácia odpadov

Obec má zmluvu na likvidáciu odpadov uzavretú so spoločnosťou Brantner Fatra Martin s.r.o. Ročne uloží okolo 235 t komunálnych odpadov. Za rok 2006 sa vykázali nasledovné výsledky separovaných zložiek – 9,6 t skla, 0,6t plastov, 5t papiera, 0,2 t opotrebovaných batérií. Po prepočte na obyvateľa to predstavuje 273 kg /rok komunálneho odpadu a 17,8 kg/rok vyseparovaných zložiek, čo poukazuje na vysoké percento separácie odpadov, ktoré po doplnení, (možno predpokladať) sa ešte zvýši. Do roku 2016 sa počet oseparovaného dpadu postupne zvyšuje. Poplatky za likvidáciu odpadov sú v spodnej polovici zákonnej možnosti a nepostačujú na vykrytie vzniknutých nákladov. V roku 2003 boli vykázané najnižšie náklady na tonu odpadov 1166,- Sk a v roku 2006 boli vo výške 1734,- Sk. V ďalšom období v odpadovom hospodárstve bude obec postupovať podľa vypracovaného programu odpadového hospodárstva, čo je jedným zo základných nástrojov stratégie v tejto oblasti, kde si obec uvedomuje najmä prínos separácie odpadov. Sú vytvorené zberné miesta, ktoré v súčasnosti výrazne rozširuje s cieľom zefektívnenia odpadového hospodárstva.

Odkanalizovanie

Obce T. Kľačany v súčasnosti dobuduje kanalizačnú sieť, s podporou prostriedkov ISPA. Kanalizácia odvádza odpadové vody kanalizačným zberačom do ČOV Vrútky cez prečerpávaciu stanicu situovanú v obci. Vzhľadom na zvýšené požiadavky na ochranu životného prostredia je potrebné prednostne zabezpečiť vybudovanie kanalizačných prípojok do bjektov. Družstvo svoju prípojku má a má aj vlastnú ČOV, kde sa pravidelne spracúvajú kontroly prečistenej odpadovej vody.

IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie

1. **Požiadavky na vstupy:**

ZÁBER PÔDY

Záber pôdy bude realizovaný iba pod prístavbou, ktorá nebude podpivničená. (Presné rozmery v projekte.)

POŽIADAVKY NA ENERGIE

ELEKTRICKÁ ENERGIA

Napojenie predmetného objektu na verejný rozvod elektrickej energie je jestvujúce, zrealizované areálovou prípojkou. Elektromerový rozvádzač je jestvujúci, pripojenie riešenej časti objektu bude realizované z rozvádzača R umiestneného v priľahlej stene ovčína, napojený bude z existujúceho NN objektového rozvodu. Z existujúceho rozvádzača R osadeného na existujúcom objekte bude z ističového vývodu 20A/B/3 vyvedený kábel CYKY-J 5x6, ktorý bude zapojený do navrhovaného podružného rozvádzača R. V existujúcom rozvádzači R bude rozvodná sústava TN-C rozdelená na TN-S, to znamená že bod rozdelenia zbernica PE bude uzemnená na zemný odpor max. 5 ohmov. Na istenie obvodov pred preťažením a skratmi sú v rozvodnici použité ističe s menovitými hodnotami prvkov udanými vo výkresovej časti projektu. Pri osádzaní rozvádzača je potrebné, prekonzultovať presné konkrétne umiestnenie s navrhovateľmi ostatných technológií, (UK, TZB, VZT) z dôvodu, aby nedošlo ku vzájomnej kolízií a aby ostal volný priestor pred rozvádzačom min. 800mm.

Základné projektové charakteristiky sú nasledovné:

Napájacia sústava (R1)	3/PEN, AC, 50 Hz,400/230V, TN-C-S
Inštalovaný príkon Pi	15 kW
Maximálny súčasný príkon	Ps 10,5 kW
Stupeň dodávky	3

Projektová dokumentácia rieši zásuvkovú a svetelnú inštaláciu riešeného priestoru objektu, rozvádzač R1, ostatnú silnoprúdovú inštaláciu, bleskozvod a uzemnenie, pričom elektroinštalácia v ostatných priestoroch budovy zostane zachovaná. Svetelná inštalácia bude realizovaná medenými káblami CYKY-J,O 3,4,5x1,5 z rozvádzača R1 pod omietkou, alebo nad podhľadom, ovládanie obvodov bude prevedené spínačmi umiestnenými vo výške 0,9 - 1,2 m nad podlahou. Osvetlenie priestorov bolo navrhnuté podľa výpočtu programom

MODUS WILS pre konkrétne priestory v súlade s požiadavkami STN na minimálnu intenzitu. Zásuvkové obvody budú realizované káblami CYKY-J 3x2,5 a CYKY-J 5x2,5 z rozvádzača R1 pod omietkou, alebo nad podhľadom. Zásuvky budú osadené vo výške 0,4 m nad podlahou, prípadne 0,9-1,2 m podľa konkrétnych požiadaviek investora. Elektroinštalácia pre technológiu bitúnku bude realizovaná medenými káblami pod omietkou, prípadne nad podhľadom z rozvádzača R1 samostatnými zásuvkovými a napájacími vývodmi 400V a 230V. Vývody z rozvádzača pre spotrebiče vyšších výkonov budú ukončené spínačom na stene. Z rozvádzača R1 budú zriadené samostatné vývody 400V a 230V pre technologické zariadenia.

TEPLO A PALIVÁ

Vykurovanie objektu bude zabezpečené elektrickým priamovýhrevným vykurovaním zabezpečujúcim tepelnú ochranu budovy v čase, keď nie je využívaná ale aj vhodné pracovné podmienky počas prevádzky. Vykurovacie telesá budú upevnené na steny objektu a napojené na samostatný rozvod elektrickej energie.

VZDUCHOTECHNIKA A CHLADENIE

Vetranie priestorov bitúnku bude zabezpečovať potrebnú výmenu vzduchu v interiéri a to buď prirodzeným spôsobom - vetraním cez okenné a dverné otvory, alebo nútene - navrhujeme elektrické ventilátory umiestnené v stenách a v streche objektu. Systém vetrania – podtlakový Minimálna výmena vzduchu - 50m3 / hod.

VEREJNÉ A VONKAJŠIE OSVETLENIE

Návrh verejného osvetlenia nie je predmetom tejto projektovej dokumentácie, osvetlenie vonkajších priestorov - areálu PD Turčianska Magura je v súčasnosti riešené exteriérovými svietidlami.

SLABOPRÚDOVÉ ROZVODY

V rámci projektovaného zámeru nie sú riešené slaboprúdové rozvody.

PLYNOINŠTALÁCIA

Objekt nebude napojený na verejný rozvod plynu, plynoinštalácia nie je predmetom tejto projektovej dokumentácie.

POTREBA VODY

K objektu ovčína vedie jestvujúca vodovodná prípojka. Meranie spotreby vody je zabezpečené jestvujúcim objektovým vodomerom. Vnútorný vodovod navrhnutý pre potreby prístavby bitúnku bude napojený na súčasné objektové rozvody. Bod napojenia je zaznačený vo výkresovej dokumentácii. Výroba teplej úžitkovej vody (TÚV) je navrhnutá decentralizovane v elektrických zásobníkových ohrievačoch. Bežnú spotrebu vody v objekte je možné rozdeliť na vodu pre hygienické účely a vodu na technologické účely prevádzky bitúnku. Kapacitný prepočet na základe projektovaných ukazovateľov je nasledovný:

Voda pre hygienické účely:

Počet zamestnancov kuchyne	2osoby
Potreba vody / zamestnanec	220 l / osoba / deň
Potreba vody zamestnnci	440 l / deň

Maximálna spotreba vody podľa Vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z.z. :

Celková potreba vody - Vyhl. MŽP SR č. 684/2006 Z.z.	440 l / deň
Maximálna denná spotreba vody Qm	Qm=Qd x kd=880 l / deň
Ročná spotreba vody Qrok	110 m3 / rok

Na stanovenie maximálnej dennej potreby vody pre obyvateľov sa obce zaraďujú podľa počtu obyvateľov do piatich kategórií s týmito hodnotami súčiniteľov kd:
Obec do 1000 obyvateľov 2,0
Obec od 1000 do 5000 obyvateľov 1,6
Obec od 5001 do 20 000 obyvateľov 1,4
Obec od 20 001 do 100 000 obyvateľov 1,3
Obec nad 100 000 obyvateľov 1,2
Turčianske Kľačany – 916 obyvateľov 2,0

POTREBA PRACOVNÍKOV

V prvej fáze sa nepočíta s prijímaním nových zamestnancov, no do budúcna sa tomuto nebránime.

POŽIADAVKY NA DOPRAVU

K hospodárskemu dvoru vedie miestna komunikácia. Na predmetnom území poľnohospodárskeho dvora sa nachádzajú jestvujúce hospodárske objekty poľnohospodárskej výroby. Pre prístup k jednotlivým objektom slúži jestvujúca asfaltová komunikácia vo vnútri areálu. A pre prístup strojov na odvoz odpadu aj bitúnku slúži spevnená cesta vybudovaná mimo hlavnej návštevnej cesty.

2. **Údaje o výstupoch**:

Výstupom navrhovanej činnosti bude upravené chladené mäso jahniat a oviec. Mäso bude predávané formou predaja z dvora a do sietí obchodných reťazcov.

KANALIZÁCIA V OBJEKTE :

KANALIZÁCIA

Objekt bitúnku nebude napojený na verejnú kanalizáciu. Splaškové vody budú odvádzané pripojením do kanalizačnej žumpy. Dažďové vody budú odvádzané na terén. Množstvo dažďových vôd je nasledovné:

Q_{dv} = Ψ· A· q =1·0,0160·158 = 2,52l/s

A- odvodňovaná plocha riešenej časti objektu = 160,0m2

Ψ- súčiniteľ odtoku= 1,0

q- výdatnosť dažďa= 158l/s.ha

Vnútorná kanalizácia bude rozdelená na dve vetvy - vetva od zariaďovacích predmetov ZTI (kúpeľna, WC) bude napojená priamo do žumpy, tuková vetva splaškovej kanalizácie z porážkarne od podlahových vpustí bude zaústená do novobudovaného lapača tukov. Celkové množstvo odvádzanej splaškovej vody bude oproti súčasnému stavu mierne navýšené.

Množstvo kanalizačných vôd - riešená časť objektu:

Q_s=Q_d $\sqrt[s]{n'.q_d} = 0{,}41 + \sqrt[s]{1.1{,}6} = \overline{1{,}58l/s}$

$$Q_d = \sqrt{\sum n_i.q_i^2} = \sqrt{1.0{,}1^2 + 1.0{,}2^2 + 2.0{,}2^2 + 1.0{,}2^2} = \overline{1{,}41l/s}$$

SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE:

Toto bude zabezpečené samostatnou miestnosťou so sprchovým kútom, dvoma umývadlami. Samotnou miestnosťou šatne.

WC bude zabezpečené osobitne s predsieňou podľa ST noriem.

Miestnosť pre upratovačky bude zabezpečená skladom pre čistiace prostriedky, výlevkou a umývadlom.

3. **Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie.**

VPLYVY NA OBYVATEĽSTVO

Negatívne vplyvy počas rekonštrukcie predstavujú predovšetkým zvýšenú hlukovú záťaž a prašnosť. Počas stavebných aktivít - najmä v počiatočnej fáze rekonštrukcie bude dochádzať k zvýšenej prašnosti v okolí priamo dotknutého areálu. Miera prašnosti bude závisieť od okamžitých poveternostných pomeroch - rýchlosti a smere vetra. Tieto vplyvy na okolie je možné zmierniť vhodnými organizačnými opatreniami.

Pozitívny vplyv spočíva najmä v možnosti zakúpenia kvalitného mäsa a v budúcnosti v možnosti vytvorenia pracovných miezd.

VPLYVY NA HOSPODÁRSTVO

Hlavným trvalým pozitívnym vplyvom na poľnohospodárstvo navrhovanej prístavby dojárne je zvýšená produkcia slovenského mäsa a možnosť rastu tržieb a zisku. Počas výstavby budú vznikať odpady z demolácií (napojenie na dojáreň) , pri následnej výstavbe a iný odpad komunálneho charakteru produkovaného v hodnotenom priestore zamestnancami stavebných a iných firiem – doba trvania počas celej rekonštrukcie objektov, negatívny vplyv. Trvalým negatívnym vplyvom na odpadové hospodárstvo je z hľadiska životného prostredia produkcia nebezpečných odpadov, ktoré však budú odstraňované kafiléria Žilina s ktorou má družstvo zmluvný vzťah už v terajšom období. Tento vzťah sa rozšíri i na odpad z bitúnku.

VPLYVY NA HORNINOVÉ PROSTREDIE, NERASTNÉ SUROVINY, GEODYNAMICKÉ JAVY A GEOMORFOLOGICKÉ POMERY

Ako vyplýva z predchádzajúceho hodnotenia súčasného stavu životného prostredia, vzhľadom na parametre projektovaného zariadenia a charakter prostredia, neočakávame zásadné vplyvy posudzovanej činnosti/stavby v etape prestavby alebo prevádzky na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery. Potenciálnym zdrojom znečistenia horninového prostredia môžu byť havarijné situácie (únik ropných látok zo stavebných mechanizmov alebo prevádzkových automobilov, technologická havária, havária odpadového potrubia, nesprávna manipulácia s odpadom). Tieto negatívne vplyvy tak majú iba povahu možných rizík. Prístavba bitúnku bude realizovaná tak, aby v prípade havárie eliminovala možnosť kontaminácie horninového prostredia. Pre stav havárie má družstvo už v tomto období spracovaný Havarijný plán.

Na posudzovanom území sa nevyskytujú žiadne ťažené ložiská nerastných surovín.

VPLYVY NA OVZDUŠIE A KLÍMU

Pri stavebných prácach počas prestavby a obnove objektov - najmä v počiatočnej fáze dôjde k dočasnému zvýšeniu prašnosti spôsobenému činnosťou stavebných mechanizmov. Súčasne dôjde aj k nárastu objemu výfukových splodín v ovzduší na stavenisku a na trase prístupových ciest. Tento vplyv výraznejšie nezhorší kvalitu ovzdušia, bude krátkodobý a nepravidelný.

VPLYVY NA PÔDU, POVRCHOVÉ A PODZEMNÉ VODY

Ovplyvnenie prúdenia a režimu povrchových a podzemných vôd hodnotenou činnosťou sa počas bežnej prevádzky nepredpokladá. Pri prestavbe sa bude riešiť skrojka ornice len pod stavbu a výkopové práce len pre dotiahnutie jednotlivých sietí. Odpad vody bude riešený septikom, ktorý bude vybudovaný a pri prevádzke pravidelne vyprázdňovaný .

VPLYVY NA FAUNU, FLÓRU A ICH BIOTOPY

Činnosťou nedôjde k narušeniu záujmov ochrany prírody a krajiny. Na územie bezprostredného okolia budovy sa vzťahuje prvý - všeobecný stupeň ochrany, bez zvláštnej územnej alebo druhovej ochrany. Budovanie ani prevádzkovanie bitúnku nepredstavuje činnosť v území zakázanú, je len doplnením využívania priestoru. Negatívne vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy sa nepredpokladajú.

VPLYVY NA KRAJINU – ŠTRUKTÚRU A VYUŽÍVANIE KRAJINY, KRAJINNÝ OBRAZ

Keďže navrhovanou činnosťou je pristavenie už existujúcej budovy, pri ktorej dôjde ku minimálnemu rozširovaniu pozemku, vplyv na krajinu, jej štruktúru a využívanie krajiny ako aj krajinný obraz môžeme charakterizovať ako minimálny.

4. **Hodnotenie zdravotných rizík.**

Charakter prevádzky druhom a vlastnosťami emitovaných znečisťujúcich látok nevytvára možnosti vážneho a bezprostredného ohrozenia zdravia verejnosti. Dodržiavaním technologických postupov, rešpektovaním príslušných noriem a realizáciou navrhovaných opatrení je možné prípadné riziká eliminovať.

5. **Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na chránené územia [napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území**:

Navrhovaná činnosť nezasahuje do žiadnych vyhlásených chránených vtáčích území ani území európskeho významu v zmysle Výnosu MŽP SR č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu tvoriacich sústavu chránených území NATURA 2000. Hodnotené územie nie je zaradené do zoznamu Ramsarského dohovoru o mokradiach. V hodnotenom území platí 1. stupeň územnej ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

6. **Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia.**

V predchádzajúcich častiach predloženého zámeru boli identifikované všetky vplyvy na životné prostredie, ktorých pôsobenie sa predpokladá v súvislosti s výstavbou (prístavbou) a prevádzkou navrhovanej činnosti. Pre hodnotenie ich významnosti bola zvolená štvorstupňová škála s nasledujúcimi charakteristikami, uplatňovanými rovnako pre negatívne ako aj pozitívne vplyvy:

- nevýznamný vplyv – ide prevažne o vplyv s charakterom rizika náhody alebo vplyv so zanedbateľným účinkom alebo príspevkom,

- málo významný vplyv - vplyv, ktorého pôsobenie je z kvantitatívneho hľadiska minimálne, lokálny vplyv alebo vplyv pôsobiaci na málo zraniteľnú zložku životného prostredia, príp. vplyv, ktorý nie je vnímateľný alebo je subjektívny,

- významný vplyv – ide o vplyv, ktorého pôsobenie zasahuje širšie okolie, alebo ktorý pôsobí na zraniteľnú zložku životného prostredia, príp. vplyv, ktorého vnímateľnosť obyvateľmi je vysoká,

- veľmi významný vplyv – vplyv s regionálnym dosahom, alebo vplyv pôsobiaci na najzraniteľnejšie zložky životného prostredia, ovplyvňuje ekologickú únosnosť, príp. vplyv, ktorý nie je v súlade s príslušnou legislatívou alebo inými normami.

Všetky identifikované vplyvy sú rozdelené na základe ovplyvnenej zložky životného prostredia. Ich významnosť vyplýva z vyhodnotenia a komentárov.

Pre danú prístavbu je podstatný málo významný vplyv – nakoľko sa jedná o prístavbu už existujúceho objektu a ak nenastane nepredpokladaná situácia, alebo prírodná katastrofa nebude zaťažená žiadna zložka životného prostredia.

7. **Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice.**

Posudzovaná činnosti nebude mať nepriaznivý vplyv na životné prostredie presahujúci štátne hranice a nenapĺňa podmienky § 40 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a kritériá uvedené v prílohe č. 13. a č. 14. predmetného zákona.

8. **Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území**:

Nepredpokladáme vyvolané súvislosti v dotknutej lokalite ani jej bezprostrednom okolí, nakoľko sa jedná len o prístavbu staršej budovy(dojárne)

9. **Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti.**

Pri realizácii a činnosti navrhovaného zariadenia nepredpokladáme a neočakávame žiadne riziká, ktorých význam a vplyv by mohol významnejšie negatívne ovplyvniť vlastnosti dotknutého územia a podmienky života.

10. **Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie.**

Účelom opatrení je predchádzať, zmierniť, minimalizovať alebo kompenzovať očakávané (predpokladané) vplyvy navrhovanej činnosti (priame, nepriame, kumulatívne), ktoré môžu vzniknúť počas jej výstavby, resp. rekonštrukcie a prevádzky. A to ako v štandardnom tak aj v neštandardnom režime (t.j. aj počas havárií).

ÚZEMNOPLÁNOVACIE OPATRENIA

Účelom územnoplánovacích opatrení je zosúladiť realizáciu posudzovanej činnosti s územným rozvojom dotknutého sídla a so súčasnými i predpokladanými rozvojovými aktivitami.

Zámerom investora je prístavba budovy a modernizácia objektu aj technológie. Rekonštrukcia budovy pre vytvorenie bitúnku Turčianske Kľačany. Vzhľadom na navrhovanú činnosť (prístavba budovy) nie sú potrebné žiadne územnoplánovacie opatrenia.

TECHNICKÉ, TECHNOLOGICKÉ OPATRENIA

Cieľom opatrení zahrnutých do kategórie technických je čo najväčšie zmiernenie, prípadne eliminácia negatívnych vplyvov výstavby a prevádzky činnosti na jednotlivé zložky životného prostredia, prostredníctvom dostupných a technicky realizovateľných postupov. Prevádzka navrhovanej činnosti sa bude riadiť predovšetkým platnou legislatívou.

Na základe identifikácie potenciálnych vplyvov navrhujeme tieto technické opatrenia:

- Pri výstavbe uprednostniť k životnému prostrediu šetrnejšie materiály a postupy.

- Všetky stavebné objekty, zariadenia a technické prostriedky, ktoré budú používané pri činnostiach v prevádzke udržiavať v dobrom prevádzkovom stave, pravidelne vykonávať kontroly stavu, odborné prehliadky, skúšky a údržbu stavebných objektov technologických zariadení a mechanizmov v súlade s podmienkami sprievodnej dokumentácie a prevádzkových predpisov ich výrobcov a všeobecne záväzných právnych predpisov.

- Vykonávať činnosti v prevádzke, pri ktorých vznikajú alebo môžu vznikať emisie znečisťujúcich látok do ovzdušia v súlade so záväznými právnymi predpismi. Vypracovať Súbor technicko-prevádzkových parametrov a technicko-organizačných opatrení a dať ho na schválenie podľa všeobecne záväzného právneho predpisu na ochranu ovzdušia.

- Zabezpečiť prevádzku zdroja znečisťovania ovzdušia tak, aby sa:

a) neprekračovali denné kapacity výrobných zariadení,

b) dodržiavali predpísané postupy práce,

- Všetky skladovacie priestory a manipulačné plochy, kde sa bude nakladať so škodlivými látkami zabezpečiť podľa všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby nedošlo k úniku týchto látok do povrchových alebo podzemných vôd.

- Na miestach, kde sa bude nakladať so škodlivými látkami je potrebné zabezpečiť prostriedky pre likvidáciu prípadných únikov, použité sanačné materiály do doby zneškodnenia uskladňovať v súlade so schváleným havarijným plánom a všeobecne záväznými právnymi predpismi vodného hospodárstva.

- Nebezpečné odpady vznikajúce počas prevádzky zhromažďovať oddelene podľa ich druhov, skladovať ich len v pevných nepriepustných obaloch a kontajneroch a zabezpečiť ich ochranu pred vonkajšími vplyvmi, ktoré by mohli spôsobiť vznik nežiaducich reakcií v odpadoch.

- Vznikajúce odpady odovzdávať na zhodnocovanie a zneškodňovanie len organizáciám, ktoré majú oprávnenie na nakladanie s nimi.

ORGANIZAČNÉ A PREVÁDZKOVÉ OPATRENIA

Medzi organizačné a prevádzkové opatrenia patria tieto:

Počas výstavby/rekonštrukcie:

- Pri demolačných prácach minimalizovať hluk, prašnosť a iné riziká.

- Prašnosť obmedziť organizáciou prác, kropením a čistením komunikácií.

- Vytvoriť podmienky na minimalizáciu doby rekonštrukcie, a tým na zníženie doby pôsobenia s touto činnosťou zaviazaných negatívnych vplyvov.

- Materiál z demolovaných častí objektov separovať, ďalej využiteľné komponenty znovu použiť pri výstavbe, prípadne sprostredkovať ich využitie iným subjektom, zvyšok poskytnúť na recykláciu prípadne použiť na alternatívne účely, inak nevyužiteľný zvyšok vyviesť na vhodnú skládku.

- Už počas výstavby zabezpečiť (v zmysle príslušných právnych predpisov) separáciu a odvoz odpadov komunálneho charakteru, ktorý budú produkovať v hodnotenom území zamestnanci stavebných a iných firiem.

- Všetky stavebné suroviny dovážať na stavenisko priebežne, postupne podľa aktuálnej potreby, v objekte stavby a jej okolí nevytvárať skládky stavebného materiálu väčšieho rozsahu.

- Na stavbe neprečerpávať pohonné hmoty do stavebných mechanizmov a dopravných prostriedkov.

- Mechanizáciu a dopravné prostriedky v objekte farmy neumývať a nečistiť.

- Motory mechanizmov nechávať v chode len po dobu potrebnú na vykonanie prác.

- Na stavbe súčasne ponechať len toľko mechanizmov a dopravných prostriedkov, koľko je pre vykonanie prác nevyhnutne potrebné, organizáciou logistiky predchádzať prestojom, čakaniu a parkovaniu v objekte farmy a jeho okolí.

- Po ukončení stavebných prác revitalizovať narušené územie.

- Zhromažďovanie, dočasné uskladnenie a nakladanie s odpadmi zabezpečovať v súlade s platnou legislatívou.

- Pre dodávateľov a zamestnancov dodávateľov počas rekonštrukcie zabezpečiť sociálne, hygienické a kancelárske priestory pre zariadenie staveniska.

Počas prevádzky:

- Všetky zariadenia bitúnku – porážkarne s rozrábkou, a technické prostriedky použité pri vykonávaní činnosti v prevádzke udržiavať v prevádzkyschopnom stave, zabezpečiť nepretržitú kontrolu prevádzky.

- Dopravu realizovať po účelových komunikáciách, v prípade použitia verejných komunikácií

v uzavretých a chladených dopravných prostriedkoch.

- Dodržiavať postupy na nakladanie s odpadmi a opatrenia na zníženie produkovaných odpadov uvedené v Programe odpadového hospodárstva (POH) schválenom príslušným orgánom štátnej správy odpadového hospodárstva a aktualizovaným podľa všeobecne záväzného právneho predpisu odpadového hospodárstva.

- Nakladať s nebezpečnými odpadmi len v súlade so súhlasom udeleným príslušným orgánom štátnej správy podľa všeobecne záväzného právneho predpisu odpadového hospodárstva.

- Zhromažďovať nebezpečné odpady oddelene od ostatných odpadov podľa ich druhov, označovať ich určeným spôsobom a nakladať s nimi v súlade so všeobecne záväzným právnym predpisom odpadového hospodárstva.

- Viesť a uchovávať evidenciu o všetkých druhoch a množstve odpadov a o nakladaní s nimi na Evidenčnom liste odpadu v súlade so všeobecnými záväznými právnymi predpismi odpadového hospodárstva.

- Vypracovať a dôsledne dodržiavať „Plán preventívnych opatrení na zamedzenie vzniku neovládateľného úniku škodlivých a obzvlášť škodlivých látok do životného prostredia a na postup v prípade ich úniku“ (Havarijný plán) v zmysle platných právnych predpisov.

- Odpadové vody sústreďovať v nepriepustných nádržiach a zmluvne zabezpečiť ich zneškodňovanie u oprávnenej osoby,

- Prevádzkovateľ je povinný pri prevádzke dodržiavať platnú legislatívu požiarnej ochrany.

Opatrenia na predchádzanie haváriií a na obmedzenie následkov v prípade haváriií a opatrenia týkajúce sa situácií odlišných od podmienok bežnej prevádzky

- Všetky vzniknuté mimoriadne udalosti, havárie, havarijné situácie, závady, poruchy, priesaky, úniky nebezpečných a znečisťujúcich látok do ovzdušia, vody a pôdy zaznamenávať v priebežnej prevádzkovej evidencii s uvedením dátumu vzniku, informovaných inštitúcií a osôb, údajov o príčine, spôsobe vykonaného odstránenia danej havárie a prijatých opatrení na predchádzanie obdobných porúch a haváriií, o každej havárii spísať zápis a vyrozumieť o nej príslušné orgány štátnej správy a inštitúcie v súlade so všeobecnými platnými predpismi.

- Dodržiavať Havarijný plán, vypracovaným a schváleným podľa všeobecne záväzného právneho predpisu vodného hospodárstva.

- Pri zistení úniku škodlivých látok v areáli prevádzky, ku ktorým môže dôjsť v rámci dopravy

z motorových prostriedkov (doprava jatočného mäsa a pod), okamžite ho zasypať absorpčným materiálom, nasiaknutý kontaminovaný materiál zozbierať, uskladniť v nepriepustných obaloch, nádobách, kontajneroch a zabezpečiť jeho zneškodnenie oprávnenou osobou v zariadení na to určenom na základe vopred uzavretej zmluvy.

- Zabezpečiť, aby boli všetky nádrže odolné voči materiálom, ktoré sú v nich uskladnené, pravidelne ich ošetrovať.

- Bezodkladne ohlasovať povoľujúcemu orgánu vzniknuté havárie a iné mimoriadne udalosti v prevádzke.

- Zabezpečiť preškolenie zamestnancov nakladajúcich so škodlivými látkami a prípravkami oprávnenou osobou podľa všeobecne záväzného právneho predpisu.

Opatrenia pre prípad skončenia činnosti v prevádzke, najmä na zamedzenie znečisťovania miesta prevádzky a jeho uvedenie do uspokojivého stavu

- Zmluvne zabezpečiť u oprávnenej osoby podľa zákona o odpadoch zhodnotenie alebo zneškodnenie nebezpečných odpadov, ostatných odpadov a škodlivých látok v súlade s ustanoveniami všeobecne záväzných predpisov odpadového hospodárstva.

- Po ukončení prevádzky všetky prevádzkové objekty vydezinfikovať, vyprázdniť a vyčistiť žumpy, v ktorých boli akumulované škodlivé látky, celú budovu prevádzky deratizovať a zabezpečiť odpojenie areálu od všetkých energií.

- Zabezpečiť demontáž a odvoz technológie.

- Po odstránení technológie z prevádzky zabezpečiť odborné posúdenie stavu znečistenia celéj budovy a na základe posúdenia rozhodnúť o vykonaní dekontaminácie prevádzky.

INÉ OPATRENIA

Bezpečnostné opatrenia:

Počas rekonštrukcie je povinnosťou investora a stavebného dozoru vytvoriť na stavbe podmienky na zaistenie bezpečnosti pracovníkov v zmysle platných zákonov, nariadení a vyhlášok.

Kvôli predchádzaniu pracovných úrazov treba dodržať nasledujúce všeobecné predpisy:

- Len technicky bezchybné zariadenia je možné uviesť do prevádzky.

- Zariadenia môžu obsluhovať iba ľudia s vyhovujúcou odbornou prípravou.

- Údržbu môžu vykonávať iba ľudia s odbornou spôsobilosťou.

- Opravu je možné vykonávať iba na zariadení mimo prevádzky, keď je vypnutý prúd.

- Namontované bezpečnostné zariadenie odstrániť je zakázané.

- Používanie predpísaných ochranných pracovných pomôcok je povinné.

- Všetky neobvyklé fungovania treba ihneď hlásiť zodpovednému pracovníkovi.

- Bezpečnostné vybavenie treba neustále kontrolovať, udržiavať, doplňovať a v prípade potreby vymeniť.

Kompenzačné opatrenia

Vzhľadom na súčasný stav dotknutého územia, charakteru a rozsahu navrhovanej činnosti nie sú potrebné žiadne kompenzačné opatrenia.

Vyjadrenie technicko-ekonomickej realizovateľnosti opatrení

Navrhnuté opatrenia sú technicky realizovateľné a sú dosiahnuteľné cenovo dostupnými prostriedkami.

11. **Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala.**

Pri porovnaní variantov vychádzame z možného využitia posudzovaného územia pre:

- Navrhovaná činnosť– rekonštrukcia farmy pre bitúnok – porážkareň s rozrábkou, ktorý je predložený v jednom variante .

- Zotrvanie v terajšom stave, t.j. nulový variant

Ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala, uvažovaná lokalita by zostala v krátkom časovom období bez podstatnej zmeny so súčasnými vstupmi a výstupmi – t.j. neprevádzkovaná chátrajúca budova. V prípade nevyužitia dotknutého územia by hodnota územia neúmerne klesala a hrozili by prejavy vandalizmu, krádeže a postupnej demolácie celej budovy. Expandovali by tu predovšetkým menej náročné synantropné a inváznе druhy rastlín. Viaceré z nich patria k alergénom, ktoré negatívne pôsobia na zdravotný stav obyvateľstva.

Zámer

Z dlhodobého hľadiska môžeme očakávať zmeny, nakoľko je budova zaujímavá pre

investorov. Dotknuté územie by tak v budúcnosti bolo využité na výstavbu/rekonštrukciu časti objektu podobného charakteru.

Z environmentálne hľadiska sa javí výhodnejšia rekonštrukcia budovy v čo najkratšom čase. Jedným z najvýznamnejších pozitívnych vplyvov navrhovanej činnosti je vytvorenie nových pracovných príležitostí počas rekonštrukcie, možno i do budúcna v samotnom areáli bitúnku .Pri rekonštrukcii farmy budú zohľadnené hygienické a zdravotné požiadavky na priestory, v ktorých sa manipuluje so zvieratami. Z hľadiska ochrany životného prostredia prevádzka farmy pri dodržaní technologických postupov a pracovnej disciplíny bude mať len málo významné nepriaznivé vplyvy na životné prostredie.

V nulovom variante by nedošlo k pôsobeniu nepriaznivých vplyvov vyplývajúcich z výstavby a prevádzky zrekonštruovanej farmy.

12. **Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi.**

Posudzovaná činnosť je v súlade s platnou územnoplánovacou dokumentáciou.

13. **Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov.**

O záujmovom území je v súčasnosti dostatočné množstvo informácií, na základe ktorých môžeme konštatovať, že najdôležitejšie okruhy problémov boli identifikované a riešené. Pokiaľ v etape posúdenia zámeru pre zisťovacie konanie nedôjde k objaveniu sa nových skutočností, ktoré by zásadným spôsobom menili náhľad na posudzovanú činnosť, navrhujeme ukončiť posudzovanie predloženým zámerom.

V. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu (vrátane porovnania s nulovým variantom)

1. **Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.**

V procese posudzovania vplyvov na životné prostredie existuje viacero odporúčaných metód hodnotenia vplyvov a výberu optimálneho variantu – kontrolné zoznamy, matrice, metódy multikriteriálneho hodnotenia a pod.

Pre výber optimálneho variantu sa uvažovalo najmä s nasledovnými skutočnosťami:

- súčasný stav jednotlivých zložiek životného prostredia,

- zraniteľnosť zložiek životného prostredia dotknutého územia,

- zdravotné riziká,

- pohoda a kvalita prostredia pre obyvateľstvo,

- účinnosť navrhovaných opatrení.

Navrhovateľ požiadal v zmysle § 22 ods. 7 zákona č. 24/2006 príslušný orgán – MŽP SR o upustenie od požiadavky variantného riešenia predloženého zámeru. Dôvodom boli nasledovné skutočnosti:

- Činnosť je navrhovaná na okraji zastavaného územia obce Turčianske Kľačany, cca 174 b-m od posledného rodinného domu obce.

- Jedná sa o plánovanú prístavbu k už existujúcemu objektu, ktorá ja v súlade s platným územným plánom.

- Navrhovaný investičný zámer rešpektuje širšie vzťahy územia a akceptuje prítomnosť dopravných trás ako aj cesty a línie peších ťahov v území.

Obvodný úrad životného prostredia v Martina vyjadrením č. A 2012/02997 zo dňa 23.8.2012 rozhodol podľa § 22 od. 7 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov o upustení od požiadavky variantného riešenia zámeru.

„Gazdovský dvor Turčianske Kľačany Poľnohospodárske družstvo Kľačianska Magura - Porážacie miesto pre ovce“.

Výber optimálneho variantu sa uskutočnil z nasledovných posudzovaných variantov riešenia:

Nulový variant predstavuje stav, ktorý by nastal ak by sa činnosť nerealizovala.

Variant č .1 zámeru - zahŕňa prístavbu bitúnka – porážkareň s rozrábkou.

Variant č .2 zámeru - zahŕňa novú výstavbu bitúnka – porážkareň s rozrábkou.

2. **Výber optimálneho variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty.**

Rozhodujúcimi kritériami pre výber optimálneho variantu bola snaha o zachovanie životného prostredia, minimalizácia dopadov činnosti na prírodné prostredie a obyvateľov dotknutého územia. Z podrobného zhodnotenia predpokladaných vplyvov pôsobiacich počas výstavby aj počas prevádzky navrhovanej činnosti vyplýva, že ani jeden z vplyvov

nedosahuje stupeň veľmi významný vplyv. Z hľadiska komplexného posúdenia očakávaných vplyvov navrhovanej činnosti boli identifikované dva významné vplyvy počas výstavby a to jeden pozitívny

vplyv na obyvateľstvo (potenciálne pracovné miesta v budúcnosti)

a jeden potenciálne negatívny vplyv – vplyv na pôdu,

horninové prostredie, podzemné a povrchové vody (riziko úniku ropných látok zo stavebných a dopravných mechanizmov) a počas prevádzky šesť významných vplyvov a to

- vplyvy na obyvateľstvo (potenciálne pracovné miesta v budúcnosti)
- vplyv na poľnohospodárstvo (zvýšená výroba živočíšnych produktov a možnosť rastu tržieb a zisku, teda rozvoj poľnohospodárstva na Slovensku)
- vplyv na potravinárstvo (zvýšenie produkcie domácej výroby mäsa a tým rozšírenie kvality predávaných surovín na našom trhu)
- vplyv na povrchové a podzemné vody, pôdu a horninové prostredie (potenciálne riziko znečistenia pri haváriách)

Uvedené negatívne vplyvy možno však vhodnými technickými, technologickými opatreniami a dôsledným dodržiavaním právnych predpisov na úseku ochrany vôd, ochrany ovzdušia a odpadového hospodárstva minimalizovať.

Treba tiež podotknúť, že v rámci záujmového územia, nejde o nové vplyvy vstupujúce do územia, nakoľko sa jedná o doplnenie výrobnej činnosti už existujúceho Poľnohospodárskeho družstva.

Z výsledkov posúdenia vyplýva, že za predpokladu dodržania bezpečnostných opatrení je možné investičný zámer výstavby realizovať.

3. **Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu**.

Odporučenie realizácie navrhovanej činnosti možno odôvodniť nasledovnými skutočnosťami:

- Súlad navrhovanej činnosti s platným územným plánom VÚC Žilinského kraja a jeho

doplnkami,

- Vyhovujúca infraštruktúra,
- Nejde o nové vplyvy vstupujúce do územia, nakoľko sa jedná o doplnenie do už existujúceho areálu poľnohospodárskeho družstva,
- Optimálne situovanie navrhovanej činnosti z hľadiska priestorovo-dopravných

požiadaviek.

Nulový variant:

V prípade nevybudovania bitúnku a teda súčasný stav je pre družstvo nevýhodný finančne. Družstvo sa zameriava na ekologický chov oviec a pri predaji mladých jahniat najmä na zahraničný trh je celý chov stratový, nakoľko cena za ktorú sa predaj realizuje je cena jahniat na trhu všeobecne. To znamená, že sa nerozlišuje chov ekologický a neekologický. Cena je rovnaká. Nebolo by možné ponúknuť jahňatá ani ovce na domáci trh, nakoľko v takomto stave nie je na našom trhu o tento druh mäsa záujem. Družstvo má v areáli tiež vlastnú reštauráciu a mäso nakupuje, čo nie je výhodné pri vlastnom chove.

Variant č.2 (prvý variant je realizovanie navrhovaného riešenia):

Ak by sa navrhovaná činnosť realizovala na inom mieste, ktoré je v rámci družstva, bolo by nutné odkúpiť ďalší priestor, ktorý by už možno zasahoval do Chránenej oblasti Malá Fatra. Toto riešenie však nie je vhodné ani z hľadiska ochrany životného prostredia. V rámci existujúceho priestoru družstva už kapacity mimo variantu č. 1 nie sú. Vybudovanie variantu č. 2 by bolo nevhodné aj z hľadiska finančného, nakoľko by bolo nutné k priestoru vybudovať aj všetky prípojky inžinierskych sietí, vody a kanalizácie. Taktiež by došlo k zbytočnému stresovaniu zvierat pred porážkou.

Optimálnym variantom na základe vyššie uvedených skutočností je navrhovaný variant č.1 zámeru.

VI. Mapová a iná obrazová dokumentácia

Príloha č. 1: Vyjadrenie OÚ ŽP v Martine – upustenie od variantného riešenia

Príloha č. 2: Prehľadná situácia v mierke 1: 50 000

Príloha č. 3: Kópia s katastrálnej mapy v mierke 1: 5 000

Príloha č. 4: Situácie s projektovej dokumentácie

VII. Doplňujúce informácie k zámeru

1. **Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer, a zoznam hlavných použitých materiálov.**

Podklady k projektovej dokumentácii na rekonštrukciu:

- Technické správy z 06/2015, ako podklad pre stavebné povolenie na stavbu
- Žiadosť o stavebné povolenie podľa §8 vyhlášky MŽP SR č. 453/200 Z.z.
- Projekt prístavby bitúnku

- Ďalšie zdroje použitých informácií (k marcu 2016):

http://www.shmu.sk
http://www.enviroportal.sk
http://www.sazp.sk
http://www.sopsr.sk
http://www.pamiatky.sk
http://www.npmalafatra.sk
http://www.podnemapy.sk

Zoznam príloh:
Príloha č. 1 : Umiestnenie pozemku v mierke 1: 5 000
Príloha č. 2 : Umiestnenie pozemku v mierke 1: 50 000
Príloha č. 3 : Zoznam skupín odpadov
Príloha č. 4: Zmluva o budúcej zmluve s kafilériou Žilina - fotokópia
Príloha č. 5: Odpustenie variantného riešenia - fotokópia
Príloha č.6: Projektová dokumentácia

3. **Ďalšie doplňujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie.**

K doterajšiemu postupu prípravy Zámeru a posudzovaní jeho predpokladaných vplyvov neboli k dispozícii žiadne doplňujúce informácie.

VIII. Miesto a dátum vypracovania zámeru:

Hliník nad Váhom, 12.04.2016

IX. Potvrdenie správnosti údajov

.....	.....
Ing. Martina Lalíková	Ing. Pavel Vagaeštok
spracovateľka návrhu	navrhovateľ

X. Prílohová časť:

Príloha č. 1 : Umiestnenie pozemku v mierke 1: 5 000
Príloha č. 2 : Umiestnenie pozemku v mierke 1: 50 000
Príloha č. 3 : Zoznam skupín odpadov
Príloha č. 4: Zmluva o budúcej zmluve s kafilériou Žilina - fotokópia
Príloha č. 5: Odpustenie variantného riešenia - fotokópia
Príloha č.6: Projektová dokumentácia